

До історії виходу «Польського альманаху» в Харкові

З 2004 року, за сприяння Генерального консульства Республіки Польща в Харкові, почав виходити «Польський альманах» (*Almanach Polski*), який став вираженням великої зацікавленості наукового і культурного кола Харкова у розвитку польсько-українських культурних зв'язків міста. Ініціатива появи альманаху належить тодішньому голові Польського Дому у Харкові, краєзнавцю Михайлу Журу, трагічно загиблому у 2008 році. Саме йому вдалося об'єднати людей різних професій та віку навколо ідеї дослідження історії поляків у Харкові, проведення симпозіумів і видання «Польського альманаху». Ідея виходу «Польського альманаху» була підтримана Генеральним консулом Республіки Польща у Харкові паном Ярославом Ксьонжеком.

Десять років тому було обрано саме форму альманаху з надією на те, що в цьому виданні будуть публікуватися матеріали наступних конференцій або симпозіумів.

Альманах (від араб. *al-manākh* – час, міра) – різновид серіального видання, тривала збірка літературно-художніх і (або) науково-популярних творів, об'єднаних за якою-небудь ознакою (тематичною, жанровою, ідейно-художньою тощо), що, як правило, виходить не періодично [1].

У Польщі на початку XIX ст. виходили альманахи під загальною назвою «*Noworocznik*» («Новорічник»). Відомі такі польські альманахи: «*Wianek*» («Вінок», Варшава, 1836–37) [3], «*Niezabudka*» («Незабудка», сюди входили праці студентів-поляків, Петербург, 1840–1844) [6], «*Noworocznik dla Kobiet*» («Новорічник для жінок», Варшава, 1861–1867) [5], «*Noworocznik Katolicki dla Dam*» («Католицький новорічник для дам» (Краків, 1855) [7].

Українські альманахи виникли у 30-х–40-х роках XIX ст. В часи гоніння на українську мову альманахи були майже єдиними виданнями, де друкувались твори української літератури. Важливу роль зіграв у випуску альманахів Харківський універ-

ситет. Харків – перше університетське місто на Східній Україні, де, завдяки університету, почали складатися літературні традиції і з 1805 року існувала університетська друкарня. Завдяки викладачам та вихованцям університету побачили світ такі видання, як «Український альманах» І. Срезневського й І. Розковшенка (Харків, 1831), «Утренняя звезда» І. Петрова (Харків, Москва, 1833–1834), «Украинский сборник» І. Срезневського (Харків, Москва, 1837, 1841), «Сніп» О. Корсуна (Харків, 1841), «Молодик» І. Бецького (Харків, 1843–1844), «Южно-русский сборник» А. Метлинського (Харків, 1848) [4]. Читачам подобався цей формат, він був популярним і користувався незмінним успіхом.

У 2004 році у Харкові вперше пройшла наукова конференція «Польська діаспора у Харкові: історія та сучасність», й саме ці матеріали стали базою для першого випуску «Польського альманаху».

Проаналізуємо зміст випусків альманаху.

Отже, надруковано шість альманахів:

- Польська діаспора у Харкові: історія та сучасність : матеріали наук. конф. у Харкові, 24 квітня 2004 р. / керівник проекту М. Є. Жур ; редкол.: Л. М. Авраменко, О. І. Гедройц, І. К. Журавльова ; наук. ред. І. Я. Лосієвський ; Генеральне консульство Республіки Польща в Харкові, «Польський Дім» у Харкові. – Харків : Майдан, 2004. – 206 с. : іл. – (Польський альманах).
- Харків і Польща: люди і події : матеріали Міжнар. наук.-практ. конф. (м. Харків, 12 листоп. 2005 р.) / керівник проекту М. Є. Жур ; редкол.: Л. М. Авраменко [та ін.] ; Генеральне консульство Республіки Польща в Харкові, «Польський Дім» у Харкові. – Харків : Майдан, 2006. – 270 с. : 7 арк. іл. – (Польський альманах ; вип. 2). – Режим доступу : <http://library.univer.kharkov.ua/book/html/soderzhanie/3027979.pdf>.
- Формування історичної пам'яті: Польща і Україна : матеріали Міжнар. наук.-практ. конф. (м. Харків, 12 трав. 2007 р.) / упоряд. М. Жур, І. Журавльова ; редкол.: Л. Авраменко [та ін.] ; Генеральне консульство Республіки Польща в Харкові, «Польський Дім» у Харкові. – Харків : Майдан, 2008. – 426 с. : 8 л. іл., іл. – (Польський альманах ; вип. 3). – Режим доступу : <http://library.univer.kharkov.ua/book/html/soderzhanie/3046724.pdf>.

- Костянтин Горський (1859–1924) : Міжнародна наук.-твор. конференція «Пам'яті Костянтина Горського» : До 150-річчя від дня народження : м. Харків, 2009 р. / редкол.: Л. М. Авраменко, О. І. Гедройц, І. К. Журавльова [та ін.] ; наук. ред. І. Я. Лосієвський ; Генеральне консульство Республіки Польща в Харкові, «Польський Дім» у Харкові, Харк. держ. ун-т мистецтв ім. І. П. Котляревського. – Харків : Майдан, 2009. – 248 с. : фотоіл., нот., факс. – (Польський альманах ; вип. 4).
- Видатні поляки Харкова : матеріали міжнар. наук. симп., Харків, 7 груд. 2011 р. / упоряд. І. К. Журавльова, А. Сташкевич, Г. Гранат ; наук. ред. Л. Ю. Посохова ; пер. з пол. О. С. Журавльової ; Харк. нац. ун-т ім. В. Н. Каразіна ; Генеральне консульство Республіки Польща в Харкові. – Харків : Майдан, 2012. – 359 с. : іл. – (Польський альманах ; вип. 5).
- Січневе повстання 1863–1864: історія, люди, мистецтво : матеріали Міжнар. наук. симп., Харків, 24 квіт. 2013 р. / упоряд. І. К. Журавльова, Г. Гранат, Л. Ю. Посохова ; наук. ред. Л. Ю. Посохова ; пер. з пол. О. Журавльової ; Харк. нац. ун-т ім. В. Н. Каразіна ; Генеральне консульство Республіки Польща в Харкові. – Харків : Майдан, 2014. – 159 с. : іл. – (Польський альманах ; вип. 6).

У 2005 році в Харківському національному університеті імені В. Н. Каразіна відбулася презентація першого випуску «Польського альманаху», що був присвячений історії українсько-польських стосунків, вивченню долі поляків у Харкові та Слобідської України. У презентації брав участь професор Варшавського університету Лешек Заштовт. Він також брав участь у перевиданні книги Л. Яновського «Uniwersytet Charkowski w rozczatkach swego istnienia» (1805–1820) та написав до перевидання вступну статтю.

Тематична структура альманахів

У випусках альманаху планувалось розміщувати матеріали конференцій, семінарів, симпозіумів, присвячених дослідженням історії польської діаспори у Харкові, внеску вчених і діячів культури та мистецтва польського походження у розвиток науки та культури міста, регіону. Протягом десяти років були пред-

ставлені різноманітні дослідження і статистичні дані, що охоплювали різні сторони життя польського населення Харківщини XIX–XX століття (від проблем побуту до становлення католицької громади міста), спогади, документи. Значне місце посідали також статті, присвячені економічному розвитку Харківщини. Українсько-польські відносини, історія римо-католицької церкви, військова історія, польські товариства, історія польських родин, окремих відомих і маловідомих особистостей, історія польської мови, польських книжкових колекцій, архівних матеріалів, історія театру, образотворчого мистецтва, архітектури – всі ці теми знайшли відображення у випусках альманаху. Деякі випуски мали суто тематичний характер: були присвячені творчості скрипаля та композитора К. Горського (1859–1924), подіям Січневого повстання 1863–1864 рр. У третьому випуску зібрані матеріали стосовно поляків, що проживали в Харкові і сприяли розвитку культури, освіти, науки міста та країни, та стосовно культурно-історичних зв'язків між двома народами і країнами. Крім того, цей випуск присвячений пам'яті голови Польського Дому Михайла Жура.

Колектив редколегії вважав доцільним включати до деяких випусків документи польською мовою або твори польських діячів, що мали відношення до Харкова, з перекладом українською. Так, у першому випуску представлена промова на відкритті університету першого куратора Харківського університету Северина Потоцького (1762–1829) «О благодетельной цели преобразования в России училищ» (1805 рік). У третьому випуску вперше представлено повну бібліографію і нотографію К. Горського. Комедія польського письменника, директора харківської гімназії Ю. Коженювського (1797–1863) «Репутація в містечку» представлена у п'ятому випуску, спогади польського історика, письменника, громадського і політичного діяча, учасника Січневого повстання М. Дубецького (1838–1926) – у шостому.

Авторська активність

За ці роки до досліджень долучалися не тільки вчені (історики, економісти, медики) університету та інших вузів Харкова, але й архівісти, бібліографи, співробітники музеїв (художнього, історичного), краєзнавці, студенти. У випусках альманаху публікувалися також статті учасників симпозіумів із інших міст

України (Дніпропетровська, Дніпродзержинська, Кременчука, Маріуполя, Полтави), польських авторів із Познані, Лодзі, Люблін, російських дослідників із Омську, Нижнього Новгороду.

У шістьох випусках «Польського альманаху» (Almanach Polski) було надруковано 117 статей, написаних 127 авторами:

- 1-й випуск – 16 статей, 16 авторів, 4 статті написані у спів-авторстві;
- 2-й випуск – 26 статті, 28 авторів, 5 статей – у співавторстві;
- 3-й випуск – 33 статті, 34 автори, 2 статті – у співавторстві;
- 4-й випуск – 17 статей, 19 авторів, 2 статті – у співавторстві;
- 5-й випуск – 14 статей, 16 авторів, 2 статті – у співавторстві;
- 6-й випуск – 11 статей, 12 авторів, 1 стаття – у співавторстві.

Найбільше статей належить харківським авторам (70 відсотків публікацій). За результатами публікацій у випусках «Польського альманаху» в науковий обіг введені нові факти, тексти, документи. Ті розвідки, які були оприлюднені на сторінках альманаху, стали початком ґрунтовних досліджень (наприклад, стаття В. Міславського та М. Жура про харківського фотографа А. Федецького) [2]. У 2004 році перекладено українською та видано двома мовами (польською і українською) книгу польського історика Л. Яновського (1878–1921), що вперше вийшла з друку у 1911 році «Uniwersytet Charkowski w początkach swego istnienia (1805–1820)» («Харківський університет на початку свого існування (1805–1820)») й зараз активно цитується вченими-істориками. Теми, вперше запропоновані в альманасі, мали творче продовження. Так, завдяки співпраці польських та українських музикантів і музикознавців, у Харкові та Познані пройшли музикальні концерти К. Горського. У Познані, на будинку, де мешкав композитор, відкрито пам'ятну дошку. У Харкові у 2007 р. відкрито меморіальну дошку видатному громадському діячу, меценату, представнику славетного дворянського роду М. Гедройцу (1853–1933), у 2010 році – першому куратору Харківського навчального округу, почесному члену університету графу Северіну Потоцькому, у 2013 році відкрито пам'ятну дошку видатному фотографу польського походження А. Федець-

кому. Завдяки сприянню Генерального Консульства Республіки Польща у Харкові вийшли нові книги, присвячені культурним діячам, надруковано карту «Поляки на мапі Харкова» (Харків, 2012), організуються виставки польської тематики, проходять концерти.

Усі випуски виходили у харківському видавництві «Майдан». Альманахи мали такий наклад: 1-й випуск – 300 прим.; 2-й випуск – 500 прим.; 3-й випуск – 500 прим.; 4-й випуск – 500 прим.; 5-й випуск – 1500 прим.; 6-й випуск – 300 прим. До кожного випуску завжди додається ілюстративний ряд, це – світлини з архівів Харкова, особистих архівів або зі сховищ музеїв, бібліотек, навчальних закладів. Палітурки випусків оформлені художником В. Носанем у єдиному стилі. Бібліографічну та літературну редакцію випусків здійснювала головний бібліограф Центральної наукової бібліотеки Харківського національного університету Ю. Полякова. Наукові редактори альманахів – доктор філологічних наук, доцент І. Лосієвський (I–IV вип.) і доктор історичних наук, професор Л. Посохова (V–VI вип.) Кожному випуску передує вступне слово Генерального Консула Республіки Польща в Харкові за роками каденції, у першому випуску до читачів також звернувся єпископ Харківсько-Запорізький С. Падевський, у третьому до учасників конференції з вітальним словом звернулася народна артистка України, ректор Харківського національного університету мистецтв імені І. П. Котляревського професор Т. Веркіна, у п'ятому і шостому випусках – ректор Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна, академік НАН України В. Бакіров.

«Польський альманах», що з'явився у свій час з ініціатииви Польського Дому і за фінансової підтримки Генерального консульства Республіки Польща, виходив у Харкові з 2004 по 2014 рр., – це результат великої напруженої праці відданої команди: авторів статей, укладачів, редакторів, перекладачів, дизайнерів. На презентації першого випуску альманаху Генеральний консул Республіки Польща в Харкові пан Ярослав Ксьонжек побажав, щоб наступні випуски стали ще більш об'ємним як за формою, так і за змістом, а це можливо, якщо об'єднати творчий потенціал польських товариств Харкова та культурно-освітні можливості міста.

Плідні багаторічні українсько-польські зв'язки наразі зміцнюються і набирають нових обертів. Побажаємо «Польському

альманаху», щоб на його сторінках з'являлися результати нових досліджень, маємо надію, що це видання матиме своє продовження у нових випусках.

Література

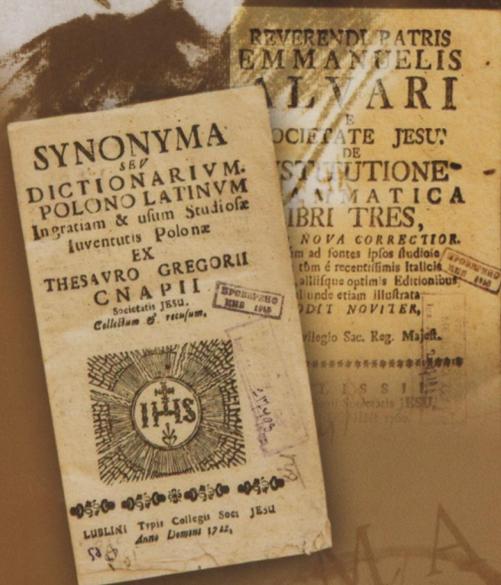
1. Альманах [Електронний ресурс]. – Режим доступу: uk.wikipedia.org/wiki/Альманах. – Назва з екрану.
2. Жур М. Альфред Федецкий : Страницы биографии / М. Жур, М. Миславский // Польська діаспора іу Харкові : історія та сучасність. – Х., 2004. – С. 146–182.
3. Литературные альманахи и сборники [Электронный ресурс]. – Режим доступа: www.wikiznanie.ru/.../Литературные_альманахи_и_сборники. – Заглавие с экрана.
4. Михайлин І. Л. Історія української журналістики ХІХ століття / І. Л. Михайлин. – Київ : ЦНУ, 2003. – 720 с.
5. Смирнов-Сокольский Н. П. Альманах [Электронный ресурс] / Н. П. Смирнов-Сокольский // КЛІЭ. – М., 1962. – Т. 1. – Стб. 173–175. – Режим доступа: <http://feb-web.ru/feb/kle/kle-abc/ke1/ke1-1731.htm>. – Заглавие с экрана.
6. Niezabudka [Źródło elektroniczne]. – Tryb dostępu: <http://www.eduteka.pl/doc/niezabudka-nowo-rocznik-almanach>. – Ekran tytuł.
7. Noworocznik Katolicki dla Dam [Źródło elektroniczne]. – Tryb dostępu: http://pl.wikipedia.org/wiki/Noworocznik_Katolicki_dla_Dam. – Ekran tytuł.

Iryna Żurawlowa

Do historii wydania „Almanachu Polskiego” w Charkowie

Autorka analizuje publikacje serii „Almanach Polski”, która ukazuje się od 2004 roku przy wsparciu Konsulatu Generalnego Rzeczypospolitej Polskiej w Charkowie. Almanach jest wyrazem wielkiego zainteresowania środowiska naukowego i kulturalnego Charkowa w rozwoju polsko-ukraińskich relacji kulturalnych. Inicjatorem wydania almanachu był ówczesny prezes Domu Polskiego w Charkowie, krajoznawca Michał Żur, który tragicznie zginął w 2008 r. Udało się mu zjednoczyć ludzi różnych profesji i w różnym wieku wokół pomysłu badań nad historią Polaków w Charkowie. Formę almanachu wybrano właśnie dlatego, że publikacje miały obejmować materiały późniejszych konferencji lub sympo-

zjów. W 2004 r. w Charkowie po raz pierwszy odbyła się konferencja naukowa pt. «Polska diaspora w Charkowie: historia i współczesność», a jej materiały stały się podstawą do wydania pierwszego tomu „Almanachu Polskiego”. Obecnie ukazała się szósta książka. Na przestrzeni dziesięciu lat były publikowane różnorodne materiały, badania i dane statystyczne, obejmujące różne aspekty życia ludności polskiej na ziemi Charkowskiej na przełomie XIX–XX w., wspomnienia, dokumenty. Kontakty polsko-ukraińskie, historia kościoła rzymskokatolickiego, historia wojskowości, stowarzyszenia polskie, wkład polskich przedsiębiorców w rozwój ekonomiczny Ziemi Słobożańskiej, historie rodzin, poszczególnych osobistości, polskie księgozbiory, sztuka – wszystkie te tematy również znalazły swoje odbicie w almanachu. Niektóre tomy miały charakter tematyczny, jak na przykład tom, poświęcony twórczości skrzypka i kompozytora K. Gorskiego (1859–1924), czy wydarzeniom Powstania Styczniowego 1863–1864. Kolegium redakcyjne uważało za docelowe włączenie do poszczególnych tomów ciekawych, związanych z Charkowem dokumentów w języku polskim (z tłumaczeniem ukraińskim). Przez te lata do udziału w sympozjach zapraszano nie tylko naukowców (historyków, ekonomistów, medyków) uniwersytetu i innych uczelni wyższych Charkowa, ale również archiwistów, bibliografów, pracowników muzeów (sztuk pięknych, historycznego), krajoznawców, studentów. W almanachu publikowane są również artykuły uczestników sympozycji z innych miast Ukrainy oraz z Polski i Rosji. Wszystkie tomy wydrukowano w charkowskim wydawnictwie „Majdan”. Zawsze, do każdego tomu dodawane są materiały ilustracyjne: zdjęcia z archiwów lub z muzeów, z bibliotek i innych placówek kultury i sztuki. Okładki każdego tomu zaprojektowane są przez artystę W. Nosania w jednolitym stylu. „Almanach Polski” jest wynikiem wielkiej, wyłożonej pracy oddanego zespołu – autorów artykułów, redaktorów, tłumaczy, plastyków-projektantów.

REFLEKSJE POLSKIE **ПОЛЬСЬКІ РЕФЛЕКСІЇ**
w literaturze i sztuce **в літературі та мистецтві**
Słobożańszczyzny **Слобожанщини**

Materiały Międzynarodowego
Symposium Naukowego
Charków, 17 września 2014 r.

Матеріали Міжнародного
наукового симпозиуму
Харків, 17 вересня 2014 р.

Генеральне консульство Республіки Польща в Харкові
Konsulat Generalny Rzeczypospolitej Polskiej w Charkowie

Харківський національний університет імені В. Н. Каразіна
Charkowski Narodowy Uniwersytet imienia W. N. Karazina

Харківський національний університет
мистецтв імені І. П. Котляревського
Charkowski Narodowy Uniwersytet Sztuk
Pięknych imienia I. P. Kotlarewskiego

ПОЛЬСЬКИЙ АЛЬМАНАХ

ALMANACH POLSKI

ПОЛЬСЬКІ РЕФЛЕКСІЇ REFLEKSJE POLSKIE
В ЛІТЕРАТУРІ W LITERATURZE
ТА МИСТЕЦТВІ I SZTUCE
СЛОБОЖАНЩИНИ SŁOBOŻAŃSZCZYNY

*Матеріали Міжнародно-
го наукового симпозіуму
Харків, 17 вересня 2014 р.*

*Materiały Międzynarodowego
Symposium Naukowego
Charków, 17 wrzesnia 2014 r.*

VII

Харків Charków
«Майдан» «Majdan»
2015

УДК 82.09+7.01](=162.1:477.54/62) (082)

ББК 63.3(4УКР=415.3)я43

П 53

*Учена рада Харківського національного університету мистецтв
імені І. П. Котляревського рекомендує до друку
(протокол № 1 від 31 серпня 2015 р.)*

Керівник проекту **І. Журавльова**

Упорядники випуску **Г. Ботунова, І. Журавльова**

Науковий редактор **Л. Посохова**

Редактор **Ю. Полякова**

Переклад анотацій **М. Манова**

Переклад статті О. Скибневського «Польський театр в Києві.
З нотаток режисера (1931–1936)» **О. Журавльова**

В оформленні обкладинки використані такі матеріали: фото балерини Марини Ніжинської та балетмейстера Івана Бойка; титульні аркуші книг Г. Кнапіуша «Synonyma seu Dictionarium Polono Latinum In gratiam et usum Studiosa Juventutis Polonae» (1722) та «Thesauri Polono Latino Graeci...» (1741) з фондів ЦНБ ХНУ імені В. Н. Каразіна; портрет Антонія Мальчевського роботи Генрика Пйонтковського; фото Г. Хоткевича і фото Гната Хоткевича з групою акторів Гуцульського театру під час гастролей у Львові у 1911 р.

П 53 Польські рефлексії в літературі та мистецтві Слобожанщини: Матеріали Міжнародного наукового симпозіуму, Харків, 2014 р. / Генеральне консульство Республіки Польща в Харкові, Харківський національний університет імені В. Н. Каразіна, Харківський національний університет мистецтв імені І. П. Котляревського. – Харків : Майдан, 2015. – 292 с. – (Польський альманах ; вип. VII)

**Refleksje polskie w literaturze i sztuce Słoboząnszczy-
ny : Materiały Międzynarodowego Sympozjum Naukowego,
Charków, 2014 r. / Konsulat Generalny Rzeczypospolitej Pol-
skiej w Charkowie, Charkowski Narodowy Uniwersytet imie-
nia W. N. Karazina, Charkowski Narodowy Uniwersytet Sztuk
Pięknych imienia I. P. Kotlarewskiego. – Charków : Majdan,
2015. – 292 s. (Almanach Polski ; VII).**

ISBN 978-966-372-636-6.

Сьомий випуск «Польського альманаху» присвячений літературно-мистецьким зв'язкам Слобожанщини з Польщею. В збірці представлені доповіді українських і польських дослідників, що були виголошені на науковому симпозіумі, який відбувся у вересні 2014 р. у Харківському національному університеті імені В. Н. Каразіна.

УДК 82.09+7.01](=162.1:477.54/62) (082)

ББК 63.3(4УКР=415.3)я43

ISBN 978-966-372-636-6

Центральна наукова бібліотека
ХНУ ім. В.Н.Каразіна

інв. №

3081582

© Автори статей, 2014

ЗМІСТ

<i>Ірина Журавльова</i> . До історії виходу «Польського альманаху» в Харкові	3
<i>Ірина Журавлева, Ірина Кононенко</i> . Коллекция старопечатных польских изданий XVI–XVIII вв. Центральной научной библиотеки имени В. Н. Каразина и работа над составлением ее печатного каталога	11
<i>Людмила Посохова</i> . Польська книга в особистих бібліотеках харківських інтелектуалів XVIII століття	20
<i>Ольга Журавльова</i> . «Miej serce i patrzaj w serce...» («Марія» Антонія Мальчевського в Харкові)	29
<i>Светлана Глибицкая</i> . Участие семьи Розальон-Сошальских в литературной жизни Харькова второй половины XVIII – XIX веков	43
<i>Ольга Ніколаєнко</i> . Громадське життя поляків Харкова на початку XX ст. за наративними джерелами	57
<i>Светлана Глибицкая</i> . Антон Казимирович Сушкевич – математик и музыкант	64
<i>Олег Коваль</i> . «Врубелевский» отзвук харьковской майолики: от «языка» культуры к «речи» художественной формы	68
<i>Александр Буряк</i> . Польский плакат, наш социовизуальный товарищ	85
<i>Mariusz Knorowski</i> . Polska szkoła plakatu	117
<i>Мариуш Кноровский</i> . Польская школа плаката	123
<i>Сергей Куделко, Михаил Проценко</i> . Э. Н. Каминская – заслуженный мастер народного творчества Украины	129
<i>Яна Партола</i> . Польське відлуння в житті і творчості Гната Хоткевича	135
<i>Інга Лобанова</i> . Родина Ніжинських в контексті театральної культури Харкова	150

<i>Юлія Коваленко.</i> «Театрик “Зелений Гусак”, або Не дражніть публіку» К. Галчинського: досвід європейського театру абсурду на сцені ХАТЛ ім. В. Афанасьєва	169
<i>Юліана Полякова.</i> Польська драматургія на сцені Харківського драматичного театру імені Т. Г. Шевченка	180
<i>Елена Седунова.</i> Спектакль – барометр времени.	203
<i>Дарья Дроботова.</i> Творческие контакты польского театра «Брама» с харьковскими художниками	211
<i>Інга Лобанова, Марина Усик.</i> Гастролі в Харкові Першого державного польського театру (1931, 1933)	219
<i>Галина Ботунова.</i> Творчо-педагогічна діяльність Олександра Скибневського в Україні	230
<i>Олександр Скибневський.</i> Польський театр в Києві. З нотаток режисера (1931–1936).	261
<i>Додаток. Aleksander Skibniewski.</i> Polski Teatr w Kijowie. Z notatek reżysera (1931–1936).	276
Про авторів	288

Про авторів

Ботунова Галина Яківна – декан театрального факультету, завідуюча кафедрою театрознавства Харківського національного університету мистецтв імені І. П. Котляревського.

Буряк Олександр Петрович – доктор архітектури, завідувач кафедри основ архітектури Харківського національного університету будівництва та архітектури.

Дроботова Дарія Володимирівна – магістрант кафедри театрознавства Харківського національного університету мистецтв імені І. П. Котляревського.

Глибицька Світлана Борисівна – головний бібліограф Центральної наукової бібліотеки імені В. Н. Каразіна.

Журавльова Ірина Казимирівна – директор Центральної наукової бібліотеки імені В. Н. Каразіна.

Журавльова Ольга Сергіївна – головний бібліограф Центральної наукової бібліотеки імені В. Н. Каразіна.

Кноровський Маріуш – куратор Музею плакату в Вілянові.

Коваленко Юлія Петрівна – старший викладач кафедри театрознавства Харківського національного університету мистецтв імені І. П. Котляревського.

Коваль Олег Володимирович – мистецтвознавець, завідуючий кабінетом історії мистецтва, викладач історії мистецтва ОКЗ Харківське художнє училище.

Кононенко Ірина Іванівна – завідуюча сектором відділу книжкових пам'яток Центральної наукової бібліотеки імені В. Н. Каразіна.

Куделко Сергій Михайлович – кандидат історичних наук, професор, директор Центру краєзнавства імені академіка П. Т. Тронька Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна.

Лобанова Інга В'ячеславівна – старший викладач кафедри театрознавства Харківського національного університету мистецтв імені І. П. Котляревського.

Ніколаснко Ольга Олександрівна – кандидат історичних наук, докторант кафедри історії України Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна.

Партола Яна Вікторівна – кандидат мистецтвознавства, доцент кафедри театрознавства Харківського національного університету мистецтв імені І. П. Котляревського.

Полякова Юліана Юріївна – головний бібліограф Центральної наукової бібліотеки імені В. Н. Каразіна.

Посохова Людмила Юріївна – доктор історичних наук, професор кафедри історії України історичного факультету Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна, відмінник освіти України.

Проценко Михайло Володимирович – заступник директора Центру краєзнавства імені академіка П. Т. Тронька Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна.

Седунова Олена Андріївна – театрознавець.

Усик Марина Михайлівна – магістрант кафедри театрознавства Харківського національного університету мистецтв імені І. П. Котляревського.

УДК 82.09+7.01](=162.1:477.54/62) (082)

ББК 63.3(4УКР=415.3)я43

П 53

*Учена рада Харківського національного університету мистецтв
імені І. П. Котляревського рекомендує до друку
(протокол № 1 від 31 серпня 2015 р.)*

Керівник проекту **І. Журавльова**

Упорядники випуску **Г. Ботунова, І. Журавльова**

Науковий редактор **Л. Посохова**

Редактор **Ю. Полякова**

Переклад анотацій **М. Манова**

Переклад статті О. Скибневського «Польський театр в Києві.
З нотаток режисера (1931–1936)» **О. Журавльова**

В оформленні обкладинки використані такі матеріали: фото балерини Марини Ніжинської та балетмейстера Івана Бойка; титульні аркуші книг Г. Кнапіуша «Synonyma seu Dictionarium Polono Latinum In gratiam et usum Studiosa Juventutis Polonae» (1722) та «Thesauri Polono Latino Graeci...» (1741) з фондів ЦНБ ХНУ імені В. Н. Каразіна; портрет Антонія Мальчевського роботи Генрика Пйонтковського; фото Г. Хоткевича і фото Гната Хоткевича з групою акторів Гуцульського театру під час гастролей у Львові у 1911 р.

П 53 Польські рефлексії в літературі та мистецтві Слобожанщини: Матеріали Міжнародного наукового симпозиуму, Харків, 2014 р. / Генеральне консульство Республіки Польща в Харкові, Харківський національний університет імені В. Н. Каразіна, Харківський національний університет мистецтв імені І. П. Котляревського. – Харків : Майдан, 2015. – 292 с. – (Польський альманах ; вип. VII)

**Refleksje polskie w literaturze i sztuce Słoboznańszczy-
ny : Materiały Międzynarodowego Sympozjum Naukowego,
Charków, 2014 r. / Konsulat Generalny Rzeczypospolitej Pol-
skiej w Charkowie, Charkowski Narodowy Uniwersytet imie-
nia W. N. Karazina, Charkowski Narodowy Uniwersytet Sztuk
Pięknych imienia I. P. Kotlarewskiego. – Charków : Majdan,
2015. – 292 s. (Almanach Polski ; VII).**

ISBN 978-966-372-636-6.

Сьомий випуск «Польського альманаху» присвячений літературно-мистецьким зв'язкам Слобожанщини з Польщею. В збірці представлені доповіді українських і польських дослідників, що були виголошені на науковому симпозиумі, який відбувся у вересні 2014 р. у Харківському національному університеті імені В. Н. Каразіна.

УДК 82.09+7.01](=162.1:477.54/62) (082)

ББК 63.3(4УКР=415.3)я43

ISBN 978-966-372-636-6

Центральна наукова бібліотека
ХНУ ім. В.Н.Каразіна

© Автори статей, 2014